

Pokrytí cílové populace časným záchytem demence v ordinaci praktického lékaře

VERZE 2025-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Dagmar Mimrová ¹ , Petr Dvořák ¹ , Renata Chloupková ¹ , Ondřej Ngo ¹ , Ondřej Májek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, Národní screeningové centrum, Praha
Recenzenti:	-
Datum vytvoření dokumentu:	20.10.2025
Datum poslední aktualizace:	20.10.2025
Datum vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	01.12.2025
Datum schválení poradou vedení UZIS:	03.12.2025
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	PPS-08-06
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, záchyt, demence, praktický lékař, PL, ČSÚ, Český statistický úřad
EuroVoc	státní zdravotní služba, prevence nemocí
Citace:	imrová D., Dvořák P., Chloupková R., Ngo O., Májek O. Pokrytí cílové populace časným záchytem demence v ordinaci praktického lékaře. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2025. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2578-screening-demence-prakticky-lekar-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2578-screening-demence-prakticky-lekar-otevrena-data
Kontakt:	analzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje vypočítat pokrytí osob výkonem 01026 – Časný záchyt demence v ordinaci praktického lékaře ve dvouletém intervalu za dané období. Uživatel může údaje stratifikovat dle základních charakteristik osob (věk, pohlaví, okres nebo kraj bydliště). Údaje lze rovněž sledovat v čase. Jedná se o agregovanou datovou sadu, pokrytí je agregováno dle charakteristik osob, kterým byly sledované výkony vykázány.

1.2 Základní informace

Indikátor lze vypočítat jako podíl počtu osob s provedeným výkonem časného zachytu demence během posledních dvou let (čítatel) a celkového počtu osob z cílové populace sledovaného roku (jmenovatel). V případě, že bylo osobě vykázáno více těchto vyšetření ve sledovaném roce, je uvažováno pouze jedno. Za osoby pokryté časným zachytem demence se považují: osoby s vykázaným výkonem 01026 u odbornosti 001, Všeobecné praktické lékařství (dále VPL). Osoba má nárok na 1 vyšetření na časný záchyt demence každé 2 roky.

Obsah datové sady dále zahrnuje přehled základních sociodemografických údajů, kraj a okres bydliště osoby. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada vychází z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHVS) obsahujícího data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Kvalita této datové sady je závislá na úplnosti a validitě vykazovaných dat. Počet osob v cílové populaci byl zjištěn z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Datová sada byla připravena na základě individuálních dat NRHVS dostupných od roku 2020, kdy byl zaveden zdravotní výkon Časný záchyt demence. Do analýzy nebyly zahrnuty osoby bez vyplněného pohlaví a osoby mladší 65 let a starší 80 let. Osoby, které zemřely do roku, ke kterému je indikátor hodnocen (včetně), nejsou v pokrytí uvažovány. Věk byl určen k roku, pro který bylo pokrytí hodnoceno. Indikátor je hodnocen ve dvouletém intervalu. Možnost Neznámo u kraje/okresu označuje případy s nevyplněným údajem o kraji/okresu bydliště pacienta, přičemž jsou uvedeny pouze údaje o počtu provedených vyšetření, což znemožňuje samostatné vykreslení pokrytí v dané kategorii.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění...) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně nejsou v datové sadě k dispozici. Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace do úrovně okresu, věk na věkové kategorie).

1.4 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je výpočet pokrytí cílové populace časným zachytem demence ve dvouletém intervalu z dostupných informací o počtu osob s provedeným časným zachytem demence během posledních dvou let (čítatel) a celkového počtu osob z cílové populace sledovaného

roku (jmenovatel). Datová sada umožňuje provést základní popisné statistiky o pokrytí cílové populace, například:

1. Hodnocení vývoje pokrytí cílové populace časným záchytem demence ve dvouletém intervalu v jednotlivých letech.
2. Vizualizace vývoje pokrytí cílové populace časným záchytem demence ve dvouletém intervalu v jednotlivých letech.
3. Stratifikace pokrytí ve dvouletém intervalu dle věku, kraje a okresu bydliště pacienta.

Příklad konkrétního výstupu:

Uživatel provádí hodnocení pokrytí časného záchytu demence ve dvouletém intervalu v cílové populaci osob ve věku 65–70 let v roce 2021 se zaměřením na osoby žijící v Jihomoravském kraji a okrese Blansko.

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16. Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

1.6 Klíčová slova

NRHZZ, Národní registr hrazených zdravotních služeb, záchyt, demence, praktický lékař, PL, ČSÚ, Český statistický úřad

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba, prevence nemocí

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 1 872
- Počet popisných atributů: 10
- Velikost: 149 kB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datové sady je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a. Počet osob v cílové populaci byl zjištěn z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ).

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních osob s daným výkonem (časný záchyt demence) za sledované období a agregované počty osob v populaci (demografie). Datum vykazání sledovaného výkonu je převedeno na rok, věk pacienta je transformován do věkových kategorií.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: Označení roku, ke kterému je vztažen výpočet pokrytí
- Možné hodnoty: 2021–poslední uzavřený rok

2. Pohlaví pacienta

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: string
- Popis parametru: Pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - Z – žena
 - M – muž

3. Věková skupina

- Název parametru: vek_nazev
- Datový typ: string
- Popis parametru: Název pětileté nebo šestileté věkové skupiny vycházející [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- Možné hodnoty: věkové skupiny v rozmezí 65–80 let

4. Kód věkové skupiny

- Název parametru: vek_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: Kód pětileté nebo šestileté věkové skupiny vycházející [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- Možné hodnoty: kódy věkových skupin odpovídající rozmezí 65–80 let

5. Okres bydliště pacienta – kód

- Název parametru: okres_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: Kód okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ9999 – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště pacienta

6. Okres bydliště pacienta – název

- Název parametru: okres_nazev
- Datový typ: string
- Popis parametru: Název okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost Neznámo – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště pacienta

7. Kraj bydliště pacienta – kód

- Název parametru: kraj_kod

- Datový typ: string
 - Popis parametru: Kód kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
 - Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ999 – případy s nevyplněným údajem o kraji bydliště pacienta
8. **Kraj bydliště pacienta – název**
- Název parametru: kraj_nazev
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: Název kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost Neznámo – případy s nevyplněným údajem o kraji bydliště pacienta
9. **Počet provedených vyšetření**
- Název parametru: pocet_vysetrenych
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet osob vyšetřených časným záchytem demence
 - Možné hodnoty: celá čísla > 0
10. **Cílová populace**
- Název parametru: populace
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: Počet osob v cílové populaci z dat ČSÚ
 - Možné hodnoty:
 - 1) Celá čísla > 0 (u osob se známým bydlištěm)
 - 2) Nevyplněno (u osob s nevyplněným údajem o bydlišti)